

Centraal Bureau
voor de Statistiek

Gebruikershandleiding Onderwijsinformatie uit het SSB

Datum: 17 december 2024

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	4
1.1 Waaron deze handleiding?	4
1.2 Opgenomen componenten	4
1.3 Wat mag ik wel en niet publiceren	5
2. INFORMATIE OVER ONDERWIJSDEELNAME	6
2.1 STUDERENDENJJJBUSVV	6
2.2 SECMBUSVV	7
2.3 ONDERWIJSDEELNEMERSJJJTABVV	7
2.4 ONDERWIJSINSCHRJJJTABVV	9
2.5 INSCHRWPOJJJTABVV	10
2.6 INSCHRWECJJJTABVV	11
2.7 EBBafJJJTABVV	11
2.8 EBBONDJJJTABVV	12
2.9 EBBOPLJJJTABVV	13
3. INFORMATIE OVER DIPLOMA'S.....	17
3.1 DIPLOMAHOJJJTABVV	17
3.2 HDIPLOMAHBOJJJTABVV& HDIPLOMAWOJJJTABVV	17
3.3 EERSTEDIPLOMAHOJJJTABVV	18
3.4 Diplomambojjjtabvv	19
3.5 Diplomavavojjjtabvv	19
3.6 EXAMVOJJJTABVV	20
4. INFORMATIE OVER ONDERWIJSNIVEAU.....	21
4.1 HOOGSTEOPLJJJTABVV	21
4.2 HDIPLOMAREGJJJTABvv	23
4.3 EBBOPLJJJTABVV	24
5. INFORMATIE OVER REFERENTIEBOEKEN	27
5.1 OPLEIDINGSNRREFVV	27
5.2 CTOREFVV	27
5.3 ISCEDF2013RICHTINGREFVV	28
5.4 OPLNIVSOI2016AGG4HBmetNiRWOREFVV en OPLNIVSOI2016AGG4HGmetNiRWOREFVV	28
5.5 OPLNRHOREFVV	28
6. INFORMATIE OVER ONDERWIJSINDELINGEN.....	29
6.1 Standaard Niveau-indeling: nationaal.....	29
6.2 Standaard Niveau-indeling: internationaal	30
6.3 Standaard Richtingindeling	30
6.4 Overige onderwijsindelingen	31

1. INLEIDING

1.1 Waarom deze handleiding?

Het CBS beschikt over allerlei onderwijsdata, zowel registers als enquêtes. Op het themagebied Onderwijs zijn in het Stelsel van Sociaal-statistische Bestanden (SSB) dan ook diverse componenten opgenomen. Deze handleiding geeft een overzicht van die componenten. Een aantal componenten vertoont qua inhoud, doelpopulatie en periodebeschrijving (soms op het oog) slechts subtiele verschillen. Dat kan voor gebruikers verwarrend zijn omdat niet altijd meteen duidelijk is wat voor hun doeleinde de meest geschikte component is.

Dit document beoogt de gebruiker daarin wegwijs te maken. Er wordt informatie gegeven over de specifieke kenmerken van de betreffende componenten, de verschillen en overeenkomsten worden uiteengezet, en er is advies welke component zich het beste leent voor een bepaald type gebruik.

1.2 Opgenomen componenten

Bij de onderwijsdata gaat het om informatie over onderwijsdeelname, diploma's en opleidingsniveau. Deze informatie is opgenomen in de volgende componenten:

SSB-satelliet Onderwijs

De satelliet Onderwijs stelt onderwijscomponenten beschikbaar met gegevens afkomstig uit de onderwijsregistraties van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Deze gegevens betreffen het door de overheid bekostigd onderwijs in Nederland.

SSB-satelliet Arbeid en Dynamiek

De satelliet Arbeid en Dynamiek bevat componenten op basis van de Enquête beroepsbevolking (EBB). De EBB is een jaarlijkse enquête die tot doel heeft het verstrekken van informatie over de arbeidsmarkt en verschillende daaraan gerelateerde onderwerpen zoals meer of minder willen werken en werkloosheid. Daarnaast is op basis van de EBB informatie beschikbaar over onderwijsdeelname en het hoogst behaalde onderwijsniveau.

SSB-satelliet Sociaal-economisch Totaalbeeld

De satelliet Sociaal-economisch Totaalbeeld (SET) stelt componenten met opleidingsgegevens samen met micro-geïntegreerde informatie. In het micro-integratie proces worden databronnen met elkaar geconfronteerd, conflicterende gegevens gecorrigeerd, en het geheel consistent gemaakt met data elders. De samengestelde data beperken zich dus niet uitsluitend tot de onderwijsregistraties van DUO (via satelliet Onderwijs), maar maken zoals de naamgeving 'Sociaal-economisch Totaalbeeld' al suggereert tevens gebruik van andere (onderwijs)gegevens, zoals bijvoorbeeld de DUO-bestanden betreffende de Wet Studiefinanciering (WSF), die onder beheer staan van de SSB-satelliet Inkomen en Vermogen en onderwijsgegevens uit de cliëntenregistratie van het UWV WERKBedrijf.

SSB-satelliet Inkomen en Vermogen

De satelliet Inkomen en Vermogen stelt componenten met de belangrijkste publicatievariabelen van het integrale inkomens- en vermogenssysteem (IIVS). Het bevat gegevens over de verwerving, (her)verdeling en ontwikkeling van het inkomen van personen en huishoudens. Tevens levert het informatie over de samenstelling van het vermogen, dat het saldo is van bezittingen en schulden. Verder zijn er cijfers over het vermogen van huishoudens naar verschillende kenmerken zoals

vermogensniveau, inkomensniveau, samenstelling van het huishouden, leeftijd van de hoofdkostwinner, voornaamste inkomensbron en provincie, maar ook of iemand onderwijs volgt.

1.3 Wat mag ik wel en niet publiceren

Het verschilt per component welke regels voor het publiceren worden aangehouden. Bestanden die geheel of gedeeltelijk zijn gebaseerd op steekproefdata bevatten gewichten om op basis van de steekproef de uitkomsten voor de totale populatie te kunnen schatten. Sommige deelpopulaties kunnen te klein zijn om met voldoende betrouwbaarheid conclusies aan de uitkomsten te verbinden. Vandaar dat daarvoor een minimale omvang wordt aangehouden. Om schijnnaauwkeurigheid te voorkomen, worden uitkomsten afgerond, of wordt, zoals bij HOOGSTEOPLJJJTABVV, een betrouwbaarheidsinterval verstrekt. Voor de volgende onderzoeken kun je uitgaan van de volgende richtlijnen:

- Cijfers op basis van onderwijsregisterdata worden afgerond gepubliceerd: afronden op 10-tallen.
- Enquête beroepsbevolking (EBB): afronden op 1000-tallen. Omdat het steekproefdesign van de EBB vrij complex is, is het schatten van de 95%-betrouwbaarheidsmarges niet eenvoudig. In de [onderzoeksbeschrijving](#) van de EBB zijn daarom richtlijnen opgenomen voor de publicatiegrenzen voor opgehoogde aantallen in de noemer voor percentages en gemiddelden.
- HOOGSTEOPLJJJTABVV: in principe gebruikt men hiervoor de bootstraptool ¹([tool](#)) om (95%-) betrouwbaarheidsintervallen te bepalen. Deze geven een nauwkeurige indicatie van de uiterste grenzen waar de uitkomst zich tussen bevindt. Wanneer geen betrouwbaarheidsintervallen bepaald kunnen worden, wordt er afgerond op 100-tallen.
- SECM: afronden op 100-tallen
- OnderwijspersoneelJJJTABVV: Het is in principe niet toegestaan om gegevens uit het Onderwijspersoneelbestand op instellingsniveau te publiceren, tenzij een van de uitzonderingen zoals beschreven in de Beleidsregel publiceren op instellingsniveau ex art. 41 Wet CBS van toepassing is. Daarnaast raden we het om kwaliteitsredenen sterk af om gegevens uit het Onderwijspersoneelbestand te publiceren op instellings-/bestuursniveau. Dit betekent dat we uitkomsten die te herleiden zijn tot één BRINMND/BRIN1OKT of BESTUURMND/BESTUUR1OKT niet betrouwbaar genoeg achten om over te publiceren. De inhoudelijke afdeling kan daarom ook geen ondersteuning bieden wat betreft specifieke vragen over uitkomsten op instellings-/bestuursniveau.

---

¹ Voor de Remote Access gebruikers is de bootstraptool vanwege technische obstakels niet beschikbaar.

2. INFORMATIE OVER ONDERWIJSDEELNAME

Veelgevraagde statistische informatie betreft de onderwijsdeelname van de bevolking. Wie volgt op een bepaalde peildatum een opleiding, en wat zijn de kenmerken van de gevolgde opleiding?

2.1 STUDERENDENJJJBUSVV

De STUDERENDENJJJBUSVV (van satelliet SET) is een component van het micro-geïntegreerde type. Niet alleen de onderwijsregistraties, maar ook de WSF-bestanden worden benut.

Populatie

Tot de populatie behoren alle deelnemers aan onderwijs binnen het (speciaal) basisonderwijs (s)bo, (voortgezet) speciaal onderwijs (v)so, voortgezet onderwijs (vo), middelbaar beroepsonderwijs (mbo), volwassenenonderwijs (ve) en hoger onderwijs (ho) en de extraneï in het mbo uit de DUO-onderwijsregistraties (zie boven). Daarnaast zijn ook scholieren/studenten opgenomen die studiefinanciering ontvangen in het kader van de Wet Studiefinanciering (WSF). Onder de WSF-ontvangers bevinden zich ook deelnemers aan het niet-bekostigd onderwijs of onderwijs in het buitenland, bekostigd met een WSF-studiebeurs. Tot slot wordt een kleine bijdrage geleverd door personen van wie is geregistreerd dat zij les- of cursusgeld betalen (register Les, Cursus- en Schoolgelden).

Vóór verslagjaar 2014 werd nog geen gebruik gemaakt van de DUO-registratiegegevens over het basisonderwijs en speciaal onderwijs. Daarom werd de populatie van 4-16 jaar deels geïmputeerd. Dat wil zeggen dat personen in deze leeftijdscategorie vanuit de Basis Registratie Personen (BRP) werden toegevoegd aan de STUDERENDENJJJBUSVV wanneer ze niet in een onderwijsregistratie waren waargenomen. Omdat er inmiddels ook DUO-registratiegegevens van het basisonderwijs en speciaal onderwijs in het SSB opgenomen zijn (zie verder), zijn deze vanaf 2014 ook gebruikt in de samenstelling van de STUDERENDENJJJBUSVV. Slechts een klein deel van de populatie 4-16 jarigen wordt sindsdien nog geïmputeerd. De imputatie zorgt ervoor dat de populatie 4-16 jarigen in de STUDERENDENJJJBUSVV overeen komt met de totale bevolking van die leeftijd. Voortijdige schoolverlaters en de (bv. als gevolg van handicaps) 'niet onderwijsbekwame' personen in de leeftijd van 4 tot en met 16 jaar worden echter ook - ten onrechte - meegeteld, hetgeen enige overschatting van de onderwijsdeelname ten gevolge heeft.

Inhoud

Per peildatum is van iedere deelnemer maximaal één inschrijving opgenomen. Indien sprake is van meerdere opleidingen die op peilmoment worden gevolgd prevaleert de opleiding met het hoogste niveau en prevaleert daarbinnen een voltijdopleiding boven een deeltijdopleiding. Wanneer aan de hand van deze regel geen onderscheid kan worden gemaakt wordt een willekeurige keuze gemaakt.

Naast het opleidingsnummer (waaraan opleidingsgegevens uit het in het SSB beschikbare [opleidingsnummer-referentieboek](#) gekoppeld kunnen worden) is informatie opgenomen over studiefase (bv. propedeuse, bachelor, master), opleidingsvorm (voltijd, deeltijd, duaal onderwijs) en type onderwijs (bv. havo, vwo, mbo, hbo, wo).

Wanneer te gebruiken?

Is er behoefte aan informatie over wie op een bepaald moment onderwijs volgde en wat dit onderwijs (redelijk gedetailleerd) behelsde, dan volstaat de STUDERENDENJJJBUSVV. Als er afgezien van de hoofdschrijving behoefte is aan informatie over andere inschrijvingen (binnen

een bepaalde onderwijssoort) of uitgebreidere gegevens over het gevolgde onderwijs, dan volstaat de STUDERENDENJJJBUSVV niet.

Publicatieplanning

Het eerste verslagjaar is 1999. Tot en met verslagjaar J=2012 was er jaarlijks een STUDERENDENJJJBUSVV die halverwege jaar J+2 uitkwam. Vanaf 2013 zijn er per verslagjaar J twee versies van de STUDERENDENJJJBUSVV: een eerste versie, met voorlopige cijfers, die reeds halverwege jaar J+1 verschijnt en een tweede versie, met definitieve cijfers die halverwege jaar J+2 wordt uitgebracht. Uit analyses is naar voren gekomen dat de informatie uit de eerste versie slechts beperkt wordt bijgesteld in de tweede versie met definitieve cijfers.

2.2 SECMBUSVV

De SECMBUSVV (van satelliet Inkomen en Vermogen) bevat informatie over de sociaaleconomische categorie waartoe een persoon behoort. Een van deze categorieën zijn scholieren/studenten. Evenals de STUDERENDENJJJBUSVV is dit een geïntegreerd bestand.

Populatie

Het betreft de gehele bevolking van Nederland en de in het buitenland woonachtigen die in een Nederlands register opgenomen zijn, bijvoorbeeld vanwege een economische binding met Nederland (bv. tijdelijke arbeidsmigranten en AOW-ers woonachtig in het buitenland).

Inhoud

De component bevat ook informatie of iemand onderwijs volgt. Dit is vervat in de variabele XKOPPELSCHOLSTUDSECM en is gebaseerd op de STUDERENDENJJJBUSVV. Ook is bepaald of iemand "als voornaamste activiteit" onderwijs volgt. Dat is het geval wanneer een persoon in een maand ergens onderwijs volgt en in die maand minder inkomen heeft gehad dan de lage inkomensgrens (rond 1100 euro in 2020). Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen onderwijs volgenden die inkomen hebben (tot deze grens) en degenen die geen inkomen hebben. Deze groepen zijn terug te vinden in de variabele SECM onder de categorieën '26' en '31'.

Wanneer te gebruiken?

Gebruikers die behalve over onderwijsdeelname ook over andere sociaaleconomische categorieën informatie willen, kunnen de SECMBUSVV te gebruiken. Er is wel een verschil tussen de SECMBUSVV en de STUDERENDENJJJBUSVV wat de peilperiode aangaat. Als iemand in maand M, al is het maar een dag in deze maand, een opleiding heeft gevolgd dan wordt deze persoon in de SECMBUSVV getypeerd als onderwijsvolgend (ergens) in de gehele maand M. In de STUDERENDENJJJBUSVV kan voor iedere peildatum afzonderlijk worden nagegaan of onderwijs werd gevolgd. Dus anders dan de STUDERENDENJJJBUSVV, die de dagelijkse situatie weergeeft, beschrijft de SECMBUSVV de situatie per maand.

Publicatieplanning

De SECMBUSVV uit verslagjaar J bevat gegevens over de periode vanaf 1999 tot en met J en komt uit in december J+1. De informatie in SECMBUSVV is tot en met jaar J-1 definitief en voor jaar J voorlopig.

2.3 ONDERWIJSDEELNEMERSJJJTABVV

De ONDERWIJSDEELNEMERSJJJTABVV (van satelliet Onderwijs) is uitsluitend gebouwd met behulp van de onderwijsregistraties van DUO.

Populatie

Het betreft alle personen die op enig moment in een bepaald school-/studiejaar ingeschreven hebben gestaan in het door de overheid bekostigd (speciaal) basisonderwijs ((s)bo), voortgezet onderwijs (vo), (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so)), voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo), middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en hoger onderwijs (ho), waaronder het hoger beroepsonderwijs (hbo) en het wetenschappelijk onderwijs (wo). Ook extraneï in het mbo zijn inbegrepen. Het is een volumebestand en het betreft dus niet alleen de inschrijvingen geldig op 1 oktober, maar ook eventuele voor- dan wel na-inschrijvingen. Hoewel een leerling/student ingeschreven kan staan binnen meerdere onderwijssoorten (dus binnen ho, mbo, vo, (v)so, (s)bo en/of vavo), is van ieder onderwijsdeelnemer slechts één inschrijving opgenomen, namelijk de hoofdingeschrijving binnen het bekostigd onderwijs en dus over de onderwijssoorten heen. Bij het vaststellen van deze hoofdingeschrijving, zijn de inschrijvingen die geldig zijn op 1 oktober altijd voor eventuele andere inschrijvingen gegaan. Vervolgens heeft de hoogste opleiding voorrang gekregen, dus een wo-inschrijving voor een hbo-, voor een mbo-, voor een vo-, voor een vavo-, voor een (v)so- en/of voor een (s)bo-inschrijving. Al deze inschrijvingen zijn bovendien voor de mbo examen-inschrijvingen gegaan.

Niet inbegrepen zijn leerlingen en studenten in het particulier (niet-bekostigd). Ook buitenlands onderwijs maakt geen deel uit van de populatie.

Anders dan bij de STUDERENDENJJJBUSVV wordt er in de ONDERWIJSDEELNEMERSJJJTABVV niet geïmputeerd voor ontbrekende populaties.

Inhoud

In deze component zijn het opleidings- en instellingsnummer van de hoofdingeschrijving opgenomen. M.b.v. het opleidingsnummer is heel veel aan dit nummer gekoppelde informatie te achterhalen, zie hoofdstuk 5, informatie over referentieboeken.

Daarnaast zijn onderwijsgegevens van de deelnemer opgenomen, zoals de vooropleiding vóór de inschrijving in het ho en voor zover van toepassing het verblijfsjaar in het ho. De gegevens beperken zich niet alleen tot de hoofdingeschrijving. Mocht iemand ook in een andere onderwijssoort ingeschreven zijn, dan kunnen hiervan ook gegevens zijn opgenomen. Bijvoorbeeld van een persoon met een hoofdingeschrijving in het wo is, naast het verblijfsjaar in het wo ook de verblijfsjaar in het hbo opgenomen.

In deze component is geen begin- en einddatum en ook geen andere specifieke informatie over de hoofdingeschrijving opgenomen. Door koppeling van de hoofdingeschrijving aan de ONDERWIJSINSCHRJJJTABVV (zie verder) is deze informatie wel te achterhalen en wel via de koppelsleutel RINPERSOONS, RINPERSOON, BRIN(HOOFDINSCHR) en OPLNR(HOOFDINSCHR).

Wanneer te gebruiken?

Gebruikers die meer informatie willen dan in de STUDERENDENJJJBUSVV is opgenomen, zoals bijvoorbeeld over de vooropleiding van personen en of de persoon een eerstejaars ho-student is, doen er goed aan om gebruik te maken van deze component.

Een verschil met de STUDERENDENJJJBUSVV is dat met de OnderwijsdeelnemersTAB niet direct van dag tot dag kan worden gevolgd of iemand onderwijsdeelnemer is. Het gaat in dit bestand namelijk om de hoofdingeschrijving binnen het school-/studiejaar.

Publicatieplanning

De eerste versie van de component, met voorlopige cijfers van het school-/studiejaar J/J+1 verschijnt in het eerste kwartaal van jaar J+1. De tweede versie met definitieve cijfers verschijnt een jaar later, in het eerste kwartaal van jaar J+2. Over het algemeen verschillen de cijfers in de

eerste versie niet erg veel met die in de definitieve versie. Het eerste verslagjaar betrof studiejaar 2000/'01. In de component van dit studiejaar zijn echter alleen de ho-deelnemers opgenomen. Vanaf 2003/'04 zijn de vo-deelnemers opgenomen, vanaf 2004/'05 ook de mbo-deelnemers en vanaf 2005/'06 de vavo-deelnemers. Vanaf 2015/'16 zijn ook de (s)bo- en (v)so-deelnemers opgenomen.

2.4 ONDERWIJSINSCHRJJJTABVV

De ONDERWIJSINSCHRJJJTABVV (van satelliet Onderwijs) is uitsluitend gebouwd met behulp van de onderwijsregistraties van DUO.

Populatie

Het betreft alle inschrijvingen in een bepaald school-/studiejaar in het door de overheid bekostigd (speciaal) basis onderwijs ((s)bo), voortgezet onderwijs (vo), (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so)), voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo), middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en hoger onderwijs (ho), waaronder het hoger beroepsonderwijs (hbo) en het wetenschappelijk onderwijs (wo). Ook examen-inschrijvingen in het mbo zijn inbegrepen. Het is een volumebestand en het betreft dus niet alleen de inschrijvingen geldig op 1 oktober, maar ook eventuele voor- dan wel na-inschrijvingen. Het bestand is ontdubbeld op de sleutel; dus slechts één inschrijving per persoon, instellings- en opleidingscode.

Omdat op 1 oktober geldige inschrijvingen bij de ontdubbeling altijd voorgaan, zijn de inschrijvingen geldig op 1 oktober wél altijd opgenomen, maar niet alle voor- en na-inschrijvingen. Bijvoorbeeld indien een record geldig na 1 oktober (een na-inschrijving dus) wat betreft instellings- en opleidingscode gelijk is aan een inschrijving, geldig op 1 oktober, van diezelfde persoon, dan is deze na-inschrijving niet meegenomen. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om een ho bachelor-inschrijving die binnen hetzelfde studiejaar volgt op een – op 1 oktober geldige – ho propedeuse-inschrijving. Als beide inschrijvingen eenzelfde instellings- en opleidingscode hebben is de inschrijving op 1 oktober voor gegaan. Wil je gebruik maken van een andere peildatum dan 1 oktober, dan kan het zijn dat hierdoor een aantal inschrijvingen mist.

Een leerling/student kan met meerdere inschrijvingen in dit bestand voorkomen, met meerdere inschrijvingen binnen een onderwijssoort en met inschrijvingen in verschillende onderwijssoorten.

Niet inbegrepen zijn inschrijvingen in het particulier (niet-bekostigd) en buitenlands onderwijs.

Inhoud

In deze component zijn van alle inschrijvingen het opleidings- en instellingsnummer en de aanvangs- en eventuele beëindigingsdatum opgenomen. Daarnaast is met de variabele hoOFDINSCHR aangegeven of de betreffende inschrijving al dan niet de zogenaamde hoofdinschrijving – al dan niet op 1 oktober - binnen een bepaalde onderwijssoort is. De (StatLine-)publicaties van team Onderwijs betreffen veelal alleen de hoofdinschrijvingen op 1 oktober.

De component bevat daarnaast nog specifieke informatie over de inschrijving, zoals bv. het type onderwijs waarbinnen de inschrijving valt, het vo-lerjaar, de ho-opleidingsvorm en –studiefase. Daarnaast kan m.b.v. het opleidingsnummer hieraan te koppelen informatie achterhaald worden, zie hoofdstuk 5, informatie over referentieboeken.

In geval ook informatie uit de component ONDERWIJSDEELNEMERSJJJTABVV nodig is, dan zullen de betreffende variabelen via de koppelsleutel RINPERSOONS en RINPERSOON aangekoppeld moeten worden.

Wanneer te gebruiken?

Gebruikers die specifieke en uitgebreide informatie willen over alle opleidingen die alle personen, binnen een of meerdere onderwijssoorten, gedurende een school-/studiejaar volgen worden verwezen naar deze component.

De records uit de ONDERWIJSINSCHRJJJTABVV komen in beginsel overeen met die van de STUDERENDENJJJBUSVV, althans voor zover deze uit onderwijsregistraties komen. In ONDERWIJSINSCHRJJJTABVV is echter meer informatie over de inschrijvingen opgenomen dan in de STUDERENDENJJJBUSVV.

Wil je werken met een specifieke peildatum dan kun je beter gebruik maken van de STUDERENDENJJJBUSVV.

Publicatieplanning

De publicatiedatums van de component ONDERWIJSINSCHRJJJTABVV lopen synchroon met die van de ONDERWIJSDEELNEMERSJJJTABVV.

2.5 INSCHRWPOJJJTABVV

De component INSCHRWPOJJJTABVV (van satelliet Onderwijs) is gemaakt met behulp van de onderwijsregistraties van DUO op basis van de Wet op het Primair Onderwijs (WPO). INSCHRWPOJJJTABVV betreft het (speciaal) basisonderwijs.

Populatie

Het betreft alle leerlingen in het bekostigd basisonderwijs en speciaal basisonderwijs in een schooljaar. Van iedere leerling is alleen de hoofdschrijving op 1 oktober in het bestand opgenomen.

Inhoud

In het bestand zijn gegevens over de leerling opgenomen, zoals het type onderwijs dat gevolgd werd, het leer- en verblijfsjaar, het eerste en herziene/definitieve advies voor het voortgezet onderwijs en verschillende gegevens over de eind- / doorstroomtoets: soort, advies o.b.v. de toets, score en referentieniveaus. Toetsinformatie is alleen beschikbaar in de definitieve versie van de component. Ook het opleidingsnummer is opgenomen, waarmee door koppeling nog meer informatie over de gevolgde opleiding te herleiden is, zie hoofdstuk 5, informatie over referentieboeken. Daarnaast zijn ook gegevens over de school opgenomen, zoals de instellings- en vestigingscode en de denominatie.

Wanneer te gebruiken?

Het (speciaal) basisonderwijs is ook opgenomen in andere onderwijsbrede componenten, maar dan met beperkte informatie. Als uitgebreide en gedetailleerde informatie over deelname en gegevens over de eindtoets in het (speciaal) basisonderwijs nodig is dan is dit het aangewezen bestand.

Publicatieplanning

De eerste versie van de component, met voorlopige cijfers van schooljaar J/J+1 verschijnt in het eerste kwartaal van jaar J+1. De tweede versie met definitieve cijfers verschijnt een jaar later, in het eerste kwartaal van jaar J+2. Vanaf schooljaar 2008/'09 is deze component beschikbaar, maar nog niet volledig gevuld en vanaf schooljaar 2010/'11 is dit bestand volledig. Vanaf 2014/'15 is de component uitgebreid met nog meer aanvullende gegevens.

2.6 INSCHRWECJJJTABVV

De component INSCHRWECJJJTABVV (van satelliet Onderwijs) is gemaakt met behulp van de onderwijsregistraties van DUO op basis van de Wet op de Expertisecentra (WEC). INSCHRWECJJJTABVV betreft het bekostigd (voortgezet) speciaal onderwijs.

Populatie

Het betreft alle leerlingen in het bekostigd speciaal en voortgezet speciaal onderwijs in een schooljaar. Het gaat om leerlingen die speciaal onderwijs volgen en dus niet de leerlingen die alleen begeleid worden vanuit het speciaal onderwijs (en dus in het reguliere basis- of voortgezet onderwijs zitten). Van iedere leerling is alleen de hoofdschrijving op 1 oktober in het bestand opgenomen.

Inhoud

In het bestand zijn gegevens over de leerling opgenomen, zoals het type en soort onderwijs dat gevolgd wordt, het verblijfsjaar, informatie over de plaats waar de leerling buiten de schooluren verblijft en het cluster van de instelling waar de leerling onderwijs volgt. Ook het opleidingsnummer is opgenomen, waarmee door koppeling nog meer informatie over de gevolgde opleiding te herleiden is, zie hoofdstuk 5, informatie over referentieboeken. Daarnaast zijn ook gegevens over de school opgenomen, zoals de instellings- en vestigingscode en de denominatie. Wanneer te gebruiken?

Het (voortgezet) speciaal onderwijs is ook opgenomen in andere onderwijsbrede componenten, maar dan met beperkte informatie. Als uitgebreide en gedetailleerde informatie over deelname in het speciaal (voortgezet) onderwijs nodig is dan is dit het aangewezen bestand.

Publicatieplanning

De eerste versie van de component, met voorlopige cijfers van schooljaar J/J+1 verschijnt in het eerste kwartaal van jaar J+1. De tweede versie met definitieve cijfers verschijnt een jaar later, in het eerste kwartaal van jaar J+2. Vanaf schooljaar 2008/'09 is deze component beschikbaar, maar nog niet volledig gevuld en vanaf schooljaar 2010/'11 is dit bestand volledig. Vanaf 2014/'15 is de component uitgebreid met nog meer aanvullende gegevens.

2.7 EBBAfJJJTABVV

De component EBBAfJJJTABVV (van satelliet Arbeid en Dynamiek) bevat zogeheten afgeleide variabelen uit de Enquête beroepsbevolking (EBB). Afgeleide variabelen zijn samengesteld op basis van vaak meerdere vraagvariabelen. Uitgangspunt bij het gebruik van deze cijfers is de component EBBHBJJJTABVV. Deze component bevat demografische en regionale gerelateerde gegevens van alle personen in particuliere huishoudens in Nederland die hebben deelgenomen aan de EBB in het betreffende jaar.

Populatie

Personeel van 15 jaar en ouder in Nederland, met uitzondering van personen in inrichtingen, instellingen en tehuizen (institutionele bevolking). Voor de EBB wordt een steekproef getrokken. Tot en met 2020 was de EBB een huishoudenssteekproef. Vanaf 2021 is dat een personensteekproef.

Vanaf het herontwerp worden jaarlijks circa 164 duizend adressen benaderd voor de eerste peiling. De waarnemingen worden gewogen en opgehoogd. Door de wegingsmethode wordt gecorrigeerd voor onder- en oververtegenwoordiging van bepaalde groepen in de respons. Zie voor meer informatie de [onderzoeksbeschrijving](#) van de EBB.

Inhoud

De component EBBAfJJJJTABVV bevat als het gaat om onderwijsdeelname de volgende relevante afgeleide onderwijsvariabelen: EBBAfOndForm, EbbAfEducstatRE, EbbAfCourAttRE en EBBAfIVSV. Met behulp van de variabele EBBAfOndForm kan worden afgebakend of iemand een formele opleiding, een niet-formele opleiding of geen opleiding volgt. Het gaat daarbij om de actuele opleiding of de opleiding in de afgelopen vier weken. De variabele EbbAfEducstatRE bakent ook af of iemand een formele opleiding volgt, en daarnaast of iemand na de vakantie van plan is te starten met een formele opleiding. Bij beide variabelen gaat het zowel om het door de overheid bekostigde als het niet door de overheid bekostigde onderwijs. De variabele EbbAfCourAttRE gaat over de deelname aan korte opleidingen en cursussen. En de variabele EBBAfIVSV of een respondent in de leeftijd van 18 tot 25 jaar voortijdig het onderwijs heeft verlaten.

Wanneer te gebruiken

De genoemde variabelen in de component EBBAfJJJJTABVV gebruik je als je wilt aansluiten bij de internationale indicator voor adult learning (leven lang ontwikkelen) of de internationale indicator early leavers from education and training (voortijdig schoolverlaters). Voor de indicator voor leven lang ontwikkelen kun je EbbAfOndForm gebruiken. Deze variabele is een combinatie van de variabelen EbbAfEducstatRE en EbbAfCourAttRE. Voor de internationale afbakening van voortijdig schoolverlaters wordt de variabele EBBAfIVSV gebruikt. Hiermee wordt inzicht gegeven in de omvang van de totale groep voortijdig schoolverlaters.

Publicatieplanning

De informatie komt drie maanden na het verstrijken van het verslagkwartaal beschikbaar.

2.8 EBBONDJJJJTABVV

De component EBBONDJJJJTABVV (van satelliet Arbeid en Dynamiek) bevat informatie over de deelname aan opleidingen en cursussen. Het gaat daarbij hoofdzakelijk om de vraagvariabelen uit de onderwijsblokken Actueel lang en Actueel kort uit de Enquête beroepsbevolking (EBB). Uitgangspunt bij het gebruik van deze cijfers is de component EBBHBJJJTABVV. Deze component bevat demografische en regionale gerelateerde gegevens van alle personen in particuliere huishoudens in Nederland die hebben deelgenomen aan de EBB in het betreffende jaar.

Populatie

Personen van 15 jaar en ouder in Nederland, met uitzondering van personen in inrichtingen, instellingen en tehuizen (institutionele bevolking). Voor de EBB wordt een steekproef getrokken. Tot en met 2020 was de EBB een huishoudenssteekproef. Vanaf 2021 is dat een personensteekproef.

Vanaf het herontwerp worden jaarlijks circa 164 duizend adressen benaderd voor de eerste peiling. De waarnemingen worden gewogen en opgehoogd. Door de wegingsmethode wordt gecorrigeerd voor onder- en oververtegenwoordiging van bepaalde groepen in de respons. Zie voor meer informatie de [onderzoeksbeschrijving](#) van de EBB.

Inhoud

De component EBBONDJJJJTABVV bevat een breed scala aan onderwijsgerelateerde variabelen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om informatie op basis waarvan in de EBB wordt afgeleid welke opleiding respondenten volgen of hebben gevolgd en of het daarbij gaat om een formele of niet-formele opleiding. Daarbij gaat het bijvoorbeeld over de duur en intensiteit van de opleiding of cursus. Ook is bekend of het gaat om een bedrijfsopleiding, wanneer een respondent met de opleiding of cursus is gestart en wat de reden is geweest om een opleiding te starten.

Wanneer te gebruiken?

De EBBONDJJJTABVV kan gebruikt worden als men informatie wil hebben over specifieke kenmerken van de actuele of gevolgde opleiding of cursus, zoals de vorm van de opleiding of cursus, of wie deze heeft betaald. Wil men puur de actuele opleiding van personen in beeld brengen dan lenen de onderwijsregistraties zich daar beter voor dan de EBB. Als gebruikers echter andere kenmerken nodig hebben of ook geïnteresseerd zijn in het niet-formele of niet-bekostigde onderwijs dan kan gebruik gemaakt worden van de onderwijsgegevens uit de EBB. In dat geval kan de component EBBAflTAB gebruikt worden om te bepalen of iemand een opleiding of cursus volgde, gecombineerd met EBBONDJJJTABVV en ook EBBOPLJJJTABVV.

Publicatieplanning

De informatie komt drie maanden na het verstrijken van het verslagkwartaal beschikbaar.

2.9 EBBOPLJJJTABVV

De component EBBOPLJJJTABVV (van satelliet Arbeid en Dynamiek) bevat informatie over het niveau en de richting van de actuele opleiding, de hoogst gevolgde opleiding en de hoogst behaalde opleiding. Uitgangspunt bij het gebruik van deze cijfers is de component EBBHHBJJTABVV. Deze component bevat demografische en regionale gerelateerde gegevens van alle personen in particuliere huishoudens in Nederland die hebben deelgenomen aan de EBB in het betreffende jaar.

Populatie

Personen van 15 jaar en ouder in Nederland, met uitzondering van personen in inrichtingen, instellingen en tehuizen (institutionele bevolking). Voor de EBB wordt een steekproef getrokken. Tot en met 2020 was de EBB een huishoudenssteekproef. Vanaf 2021 is dat een personensteekproef.

Vanaf het herontwerp worden jaarlijks circa 164 duizend adressen benaderd voor de eerste peiling. De waarnemingen worden gewogen en opgehoogd. Door de wegingsmethode wordt gecorrigeerd voor onder- en oververtegenwoordiging van bepaalde groepen in de respons. Zie voor meer informatie de [onderzoeksbeschrijving](#) van de EBB.

Inhoud

De component EBBOPLJJJTABVV bevat informatie over het niveau en de richting van de opleiding die de respondent op het moment van enquêteren volgt. Het niveau wordt alleen vastgesteld voor de opleidingen die 6 maanden of langer duren. Voor het actuele onderwijsniveau gaat het om de variabele EbbTypCtoACT2021V. Op basis van deze zogeheten Code Type Opleidingen (CTO) kunnen vervolgens indikkingen gemaakt worden, zoals de publicatie-indeling die het CBS hanteert maar ook de indeling conform de International Standard Classification of Education (ISCED). De richting van de actuele opleiding is opgenomen in de variabele EBBTYPISCEDFIELDAct2013V. Voor het indikken van het niveau is het referentieboek voor Code Type Opleiding (CTO) beschikbaar en voor de richting van de actuele opleiding die voor ISCED richting. In de component zijn ook de variabelen EBBTYPCTOHB2016V, EBBTYPCTOHB2016V en EBBTYPCTOACT2016V opgenomen. Deze variabelen zijn tot en met Q2 2021 gevuld.

Wanneer te gebruiken?

De EBBOPLJJJTABVV kan gebruikt worden als men informatie wil hebben over het niveau of richting van de actuele opleiding, of de richting van de actuele cursus. Wil men de actuele, door de overheid bekostigde opleiding van personen in beeld brengen dan lenen de onderwijsregistraties zich daar beter voor dan de EBB. Als gebruikers echter andere kenmerken nodig hebben of ook geïnteresseerd zijn in het niet-formele of het niet door de overheid bekostigde onderwijs dan kan

gebruik gemaakt worden van de onderwijsgegevens uit de EBB. In dat geval kan de component EBBAflTAB gebruikt worden om te bepalen of iemand een opleiding of cursus volgde, gecombineerd met EBBOPLJJJTABVV. Ook kan eventueel EBBONDJJJTABVV gebruikt worden als men specifieke informatie over de opleiding of cursus wil weten, zoals de vorm van de opleiding of cursus, of wie deze heeft betaald.

Publicatieplanning

De informatie komt drie maanden na het verstrijken van het verslagkwartaal beschikbaar.

Samenvattend overzicht kenmerken en verschillen componenten ONDERWIJSDEELNAME deel I

	2. ONDERWIJSDEELNAME		
	2.1 STUDERENDENJJJJBUS	2.2 SECMBUSVJJJJ	2.7 EBB-variabele EBBAfIJJJTABVV
Populatie	Nederlandse bevolking die in Nederland of buitenland (met Nederlandse studiefinanciering) onderwijs volgen en niet-ingezetenen die in Nederland onderwijs volgen	Nederlandse bevolking en in Nederland geregistreerden	Bevolking in particuliere huishoudens
Inhoud	Hoofdschrijving van dag tot dag met een beperkte verzameling opleidingskenmerken	Sociaaleconomische categorie van maand tot maand en het gegeven of al dan niet onderwijs wordt gevolgd	Scholieren/studenten incl. deelnemers bedrijfsopleidingen en cursussen
Gebruikswaarde	1) info wel/niet onderwijsvolgend 2) basiskennmerken hoofdopleiding	1) info wel/niet onderwijsvolgend 2) info sociaaleconomische cat.	1) info wel/niet onderwijsvolgend 2) info wel/niet formeel onderwijs 3) info bekostigd/niet-bekostigd onderwijs 4) info bedrijfsopleidingen en cursussen
Satelliet	Sociaal Economisch Totaalbeeld	Inkomen en Vermogen	Arbeid en Dynamiek
Integraal / steekproefbasis	integraal ^{*)}	integraal	steekproefbasis
Exclusief	Niet-bekostigd en buitenlands onderwijs onderwijsdeelnemers zonder studiefinanciering		Personen in institutionele huishoudens
BUS of TAB	BUS	BUS	Geen BUS
statistische eenheid	persoon	persoon	persoon
verslagperiode	dagbasis in kalenderjaar J	maandbasis in kalenderjaar J	Kwartaal en jaar
soort inschrijvingen	o.b.v. inschrijvingen in het gehele kalenderjaar		
Voor het eerst in:	1999	1999	1996
Publicatiedatum		Gegevens zijn voor jaar J voorlopig en	
-eerste 'voorlopige' versie	medio J+1		n.v.t.
-tweede 'definitieve' versie	medio J+2	voor jaar J t/m J-1 definitief	kwartaal na verslagkwartaal

*) incl. scholieren/studenten particulier of buitenlands onderwijs met studiefinanciering

Samenvattend overzicht kenmerken en verschillen componenten ONDERWIJSDEELNAME **deel II**

	2. ONDERWIJSDEELNAME			
	2.3 ONDERWIJSDEELNEMERSJJJTABVV	2.4 ONDERWIJSINSCHRJJJTABVV	2.5 INSCHRWPOJJJTABVV	2.6 INSCHRWECJJJTABVV
Populatie	Deelnemers in het Nederlands bekostigd onderwijs	Inschrijvingen in het Nederlands bekostigd onderwijs	Deelnemers in het Nederlands bekostigd (speciaal) basisonderwijs	Deelnemers in het Nederlands bekostigd (voortgezet) speciaal onderwijs
Inhoud	Hoofdinstructie in het school-/studiejaar en uitgebreide verzameling leerling-/studentkenmerken	Alle (op de sleutel ontdebeld) inschrijvingen met begin- en einddatum en een uitgebreide verzameling opleidingskenmerken	Hoofdinstructie in het schooljaar met een nog uitgebreidere verzameling leerling- en opleidingskenmerken	Hoofdinstructie in het schooljaar met een nog uitgebreidere verzameling leerling- en opleidingskenmerken
Gebruikswaarde	1) info wel/niet bekostigd onderwijs volgend 2) specifieke studentkenmerken	1) info over specifieke bekostigde onderwijssoort 2) specifieke opleidingskenmerken	1) info over bekostigd (speciaal) basisonderwijs 2) specifieke leerling- en opleidingskenmerken	1) info over bekostigd (voortgezet) speciaal onderwijs 2) specifieke leerling- en opleidingskenmerken
Satelliet	Onderwijs	Onderwijs	Onderwijs	Onderwijs
Integraal / steekproefbasis	integraal	integraal	integraal	integraal
Exclusief	niet-bekostigd en buitenlands onderwijs	niet-bekostigd en buitenlands onderwijs	niet-bekostigd en buitenlands onderwijs	niet-bekostigd en buitenlands onderwijs
BUS of TAB	TAB	TAB	TAB	TAB
statistische eenheid	persoon	inschrijving	persoon	persoon
verslagperiode	school-/studiejaar J/J+1	school-/studiejaar J/J+1	schooljaar J/J+1	schooljaar J/J+1
soort inschrijvingen	o.b.v. inschrijvingen in gehele studiejaar	inschrijvingen in gehele studiejaar	alleen inschrijving op 1 oktober	alleen inschrijving op 1 oktober
Voor het eerst in:	2000/'01; sinds 2005/'06 volledig	2000/'01; sinds 2005/'06 volledig	2008/'09; sinds 2010/'11 volledig	2008/'09; sinds 2010/'11 volledig
Publicatiedatum				
-eerste 'voorlopige' versie	1e kwartaal J+1	1e kwartaal J+1	1e kwartaal J+1	1e kwartaal J+1
-tweede 'definitieve' versie	1e kwartaal J+2	1e kwartaal J+2	1e kwartaal J+2	1e kwartaal J+2

3. INFORMATIE OVER DIPLOMA'S

Diplomagegevens worden verwerkt vanuit de satelliet Onderwijs. Voor iedere onderwijssoort afzonderlijk worden per school-/studiejaar één of meerdere componenten gebouwd. Hieronder worden deze componenten behandeld.

3.1 DIPLOMAHOJJJTABVV

De component DIPLOMAHOJJJTABVV (van satelliet Onderwijs) is gemaakt met behulp van de onderwijsregistraties van DUO en betreft alle diploma's van studenten in het bekostigd hoger onderwijs in een studiejaar. Een studiejaar loopt van 1 september t/m 31 augustus.

Populatie

Het betreft alle behaalde diploma's, dus zowel alle hoofddiploma's als alle eventuele nevendiploma's. Studenten kunnen dus meerdere keren voorkomen met verschillende diploma's, ook met dezelfde soort diploma's (hoofd-/nevendiploma propedeuse, associate degree, bachelor, master en/of postmaster). Studenten kunnen in een studiejaar slechts eenmaal voorkomen met een gelijke combinatie van opleidingsnummer, code van de onderwijsinstelling en soort diploma. Diploma's van studenten aan de open universiteit staan niet in het bestand en diploma's van studenten aan andere, door de overheid erkende maar niet bekostigde instellingen zijn heel beperkt opgenomen. Sinds studiejaar 2019TABV2 maken propedeusediploma's geen deel meer uit van de componenten. In oudere studiejaren zijn deze diploma's wel, maar onvolledig opgenomen. Gebruik van deze informatie wordt dus afgeraden, omdat ze een incompleet beeld geven van het totaal aantal behaalde propedeusediploma's.

Inhoud

Diplomakenmerken, namelijk opleidingsnummer, code en vestiging van de onderwijsinstelling, vorm van de opleiding (voltijd/deeltijd), soort diploma (hoofd- of nevendiploma bachelor/master enzovoort), examendatum en studiefase (bachelor/master enzovoort) zijn opgenomen in het bestand. Ook bevat het bestand informatie over of een gegeven diploma het eerste diploma op het betreffende niveau in het hoger onderwijs is. Doordat het opleidingsnummer is opgenomen kan nog meer informatie over het diploma achterhaald worden, zie hoofdstuk 5, informatie over referentieboeken.

Wanneer te gebruiken?

Dit is een volumebestand waarin per student alle behaalde diploma's opgenomen zijn. Als meer informatie gewenst is dan alleen over de hoofddiploma's dan is dit de geschikte component.

Publicatieplanning

De eerste versie van de component met voorlopige cijfers van studiejaar J/J+1 verschijnt in het eerste kwartaal van jaar J+2. De tweede versie met definitieve cijfers verschijnt een jaar later, in het eerste kwartaal van jaar J+3. Vanaf studiejaar 2000/'01 is deze component beschikbaar.

3.2 HDIPLOMAHBOJJJTABVV & HDIPLOMAWOJJJTABVV

De componenten HDIPLOMAHBOJJJTABVV en HDIPLOMAWOJJJTABVV (van satelliet Onderwijs) zijn gemaakt met behulp van de onderwijsregistraties van DUO en betreffen per niveau (associate degree, bachelor, master en/of postmaster) alleen de hoofddiploma's van studenten in het bekostigd hoger beroepsonderwijs (hbo) dan wel wetenschappelijk onderwijs (wo) in een studiejaar. Een studiejaar loopt van 1 september t/m 31 augustus. Sinds studiejaar 2019TABV2 maken propedeusediploma's geen deel meer uit van de componenten. In oudere studiejaren zijn deze diploma's wel, maar onvolledig opgenomen. Gebruik van deze informatie wordt dus afgeraden, omdat ze een incompleet beeld geven van het totaal aantal behaalde propedeusediploma's.

Populatie

Het betreft alle behaalde hoofddiploma's in het hbo dan wel wo. Studenten kunnen meerdere keren voorkomen, maar alleen met diploma's op verschillende niveaus. Studenten kunnen in een studiejaar dus slechts eenmaal voorkomen met eenzelfde soort hoofddiploma. Diploma's van studenten aan de open universiteit staan niet in het bestand en diploma's van studenten aan andere, door de overheid erkende maar niet bekostigde instellingen zijn heel beperkt opgenomen.

Inhoud

Naast het soort diploma zijn de code en vestiging van de onderwijsinstelling, het opleidingsnummer en de examendatum opgenomen in deze componenten. Via het opleidingsnummer kan meer informatie over het diploma achterhaald worden, zie hoofdstuk 5, informatie over referentieboeken. Als ook informatie over de opleidingsvorm (voltijd/deeltijd), studiefase (bachelor/master enzovoort) of informatie over of een gegeven diploma het eerste diploma op het betreffende niveau in het hoger onderwijs is gewenst is, dan is koppeling met de component DIPLOMAHOJJJTABVV noodzakelijk. Er dient dan gekoppeld te worden op de persoon, het soort diploma, de instellingscode en het opleidingsnummer.

Wanneer te gebruiken?

Dit zijn bestanden waarin per student alle behaalde hoofddiploma's, in het hbo dan wel wo, opgenomen zijn. Als alleen informatie gewenst is over deze hoofddiploma's per niveau dan is dit de geschikte component. Voor aanvullende informatie over bijvoorbeeld opleidingsvorm dienen deze componenten dan nog wel gekoppeld te worden aan DIPLOMAHOJJJTABVV (zie hierboven).

Publicatieplanning

De eerste versie van de component met voorlopige cijfers van studiejaar J/J+1 verschijnt in het eerste kwartaal van jaar J+2. De tweede versie met definitieve cijfers verschijnt een jaar later, in het eerste kwartaal van jaar J+3. Vanaf studiejaar 2000/'01 is deze component beschikbaar.

3.3 EERSTEDIPLOMAHOJJJTABVV

De component EERSTEDIPLOMAHOJJJTABVV (van satelliet Onderwijs) is gemaakt met behulp van de onderwijsregistraties van DUO en bevat de in het betreffende studiejaar behaalde eerste afsluitende diploma oftewel einddiploma van studenten in het hoger onderwijs. Een studiejaar loopt van 1 september t/m 31 augustus.

Populatie

Het betreft alle studenten die in het betreffende studiejaar voor het eerst een afsluitend diploma (associate degree, bachelor, master of postmaster) behaald hebben. Studenten komen dus slechts een keer voor in het bestand. Van het in een studiejaar behaald einddiploma is nagegaan of de betreffende student eerder al een einddiploma in het ho behaald heeft. Daartoe is teruggekeken tot studiejaar 1986/'87. Diploma's van studenten aan de open universiteit staan niet in het bestand en diploma's van studenten aan andere, door de overheid erkende maar niet bekostigde instellingen zijn heel beperkt opgenomen.

Inhoud

Diplomakenmerken, namelijk opleidingsnummer, code en vestiging van de onderwijsinstelling, niveau van het diploma en de examendatum zijn opgenomen in het bestand. Doordat het opleidingsnummer is opgenomen kan meer informatie over het eerst behaalde einddiploma achterhaald worden, zie hoofdstuk 5, informatie over referentieboeken.

Wanneer te gebruiken?

Als alleen informatie gewenst is over de in het betreffende studiejaar voor het eerst behaalde einddiploma dan is dit het geschikte bestand.

Publicatieplanning

De eerste versie van de component met voorlopige cijfers van studiejaar J/J+1 verschijnt in het eerste kwartaal van jaar J+2. De tweede versie met definitieve cijfers verschijnt een jaar later in het eerste kwartaal van jaar J+3. Vanaf studiejaar 2000/'01 is deze component beschikbaar.

3.4 Diplomambojijtabvv

De component Diplomambojijtabvv (van satelliet Onderwijs) is gemaakt met behulp van de onderwijsregistraties van DUO en betreft alle diploma's van studenten in het bekostigd middelbaar beroepsonderwijs (mbo) in een studiejaar. Een studiejaar loopt voor wat betreft deze diploma's van 1 oktober t/m 30 september.

Populatie

Het betreft alle behaalde diploma's, dus zowel hoofddiploma's als eventuele nevendiploma's. Personen kunnen dus meerdere keren voorkomen met verschillende diploma's. Studenten kunnen in een studiejaar slechts eenmaal voorkomen met een gelijke combinatie van opleidingsnummer en code van de onderwijsinstelling.

Inhoud

Diplomakenmerken, namelijk het opleidingsnummer, code van de onderwijsinstelling, examendatum, vorm van de opleiding (leerweg en voltijd/deeltijd/extraneï), het aantal jaren in het mbo voordat het diploma behaald is en selectievariabelen voor het bepalen van het hoofddiploma en het hoogst behaalde diploma zijn opgenomen in het bestand. Doordat het opleidingsnummer is opgenomen kan nog meer informatie over het diploma achterhaald worden, zie hoofdstuk 5, informatie over referentieboeken.

Wanneer te gebruiken?

Dit is een volumebestand waarin per student alle behaalde mbo-diploma's opgenomen zijn. Als informatie nodig is over mbo-diploma's is dit het enige beschikbare bestand. Met behulp van de selectievariabelen (zie hierboven) kunnen eventueel alleen de hoofddiploma's geselecteerd worden.

Publicatieplanning

De eerste versie van de component met voorlopige cijfers, van studiejaar J/J+1 verschijnt in het eerste kwartaal van jaar J+2. De tweede versie met definitieve cijfers verschijnt in het laatste kwartaal van jaar J+2. Vanaf studiejaar 2004/'05 is deze component beschikbaar.

3.5 Diplomavavojijtabvv

De component Diplomavavojijtabvv (van satelliet Onderwijs) is gemaakt met behulp van de onderwijsregistraties van DUO en betreft de diploma's van deelnemers in het bekostigd voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo) in een schooljaar. Een schooljaar loopt voor wat betreft deze diploma's van 1 oktober t/m 30 september.

Populatie

Het betreft de in het vavo behaalde vwo-, havo- en vmbo-theoretische leerweg diploma's, maar van elke soort maximaal één per geslaagde. Personen kunnen meerdere keren voorkomen, maar alleen met verschillende soorten diploma's.

Inhoud

Diplomakenmerken, namelijk het opleidingsnummer, code van de onderwijsinstelling, de examendatum en een selectievariabele voor het onderscheiden van de hoofddiploma's van de nevendiploma's zijn beschikbaar. Doordat het opleidingsnummer is opgenomen kan meer informatie over het diploma achterhaald worden, zie hoofdstuk 5, informatie over referentieboeken.

Wanneer te gebruiken?

Als informatie nodig is over behaalde vavo-diploma's in een schooljaar is dit het enige beschikbare bestand.

Publicatieplanning

De eerste versie van de component met voorlopige cijfers van schooljaar J/J+1 verschijnt in het eerste kwartaal van jaar J+2. De tweede versie met definitieve cijfers verschijnt een jaar later in het eerste kwartaal van jaar J+3. Vanaf studiejaar 2005/'06 is deze component beschikbaar.

3.6 EXAMVOJJJTABVV

De component EXAMVOJJJTABVV (van satelliet Onderwijs) is gemaakt met behulp van de onderwijsregistraties van DUO en betreft de examengegevens van scholieren in het bekostigd voortgezet onderwijs (vo) in een schooljaar. De examens worden in mei van het schooljaar afgelegd.

Populatie

Het betreft alle scholieren die in het betreffende schooljaar ingeschreven staan aan een bekostigde instelling voor voortgezet onderwijs en een examen hebben afgelegd. Elke leerling komt slechts eenmaal voor in het bestand. Naast de examenkandidaten (geslaagde en afgewezen/gezakte leerlingen) staan er in het bestand ook leerlingen die nog in een derde tijdvak zitten, een gespreid examen hebben gedaan of alleen een deelcertificaat hebben behaald, in het voorlaatste leerjaar een examen hebben gedaan, zijn teruggetrokken of de doorlopende leerlijn vo-mbo (geen examen) volgen. Van leerlingen binnen het Internationaal Baccalaureaat (IB), de Engelse stroom en de vrije school zijn geen examengegevens opgenomen. Het bestand bevat ook geen examengegevens van leerlingen in de entree-assistentenopleiding van het vmbo of in het praktijkonderwijs, omdat deze leerlingen geen eindexamen afleggen.

Inhoud

De examenuitslag, het opleidingsnummer en de code van de onderwijsinstelling en de onderwijsvestiging staan vermeld in het bestand. Doordat het opleidingsnummer is opgenomen meer informatie over het examen achterhaald worden, zie hoofdstuk 5, informatie over referentieboeken.

Wanneer te gebruiken?

Als informatie nodig is over examens in het vo in een schooljaar is dit het aangewezen bestand.

Publicatieplanning

De eerste versie van de component met voorlopige cijfers van schooljaar J/J+1 verschijnt in het eerste kwartaal van jaar J+2. De tweede versie met definitieve cijfers verschijnt een jaar later, in het eerste kwartaal van jaar J+3. Vanaf studiejaar 2003/'04 is deze component beschikbaar.

4. INFORMATIE OVER ONDERWIJSNIVEAU

Onderwijsniveau is voor veel onderzoeken een belangrijk gegeven en het is dan ook een van de meest gevraagde onderwijsvariabelen. De informatie wordt als doelvariabele, maar vaker nog als achtergrondkenmerk gebruikt. Binnen het CBS wordt naast de term onderwijsniveau ook de term opleidingsniveau gebruikt. Het gaat daarbij om synoniemen, de inhoudelijke betekenis wordt als gelijk gezien.

4.1 HOOGSTEOPLJJJTABVV

HOOGSTEOPLJJJTABVV (satelliet SET), ook bekend onder de naam Opleidingsniveaubestand, is een component van het micro-geïntegreerde type. Data over gevolgde opleidingen en diploma's worden uit diverse bronnen betrokken; registers zoals de onderwijsregistraties, de WSF-bestanden, en opleidingsgegevens van het UWV WERKBedrijf worden als informatiedrager benut, alsmede onderwijsdata uit de Enquête beroepsbevolking (EBB).

Populatie

Tot de populatie van HOOGSTEOPLJJJTABVV behoren alle individuen in de bevolking (peildatum laatste vrijdag september voor de versies met datamodel van vóór herontwerp 2013 en 1 oktober voor de versies met datamodel vanaf herontwerp 2013) voor wie informatie over het hoogst behaalde en gevolgde opleidingsniveau kon worden gevonden of afgeleid. HOOGSTEOPLJJJTABVV biedt geen integrale dekking, maar kan met behulp van de beschikbare gewichten wel representatief gemaakt worden voor de gehele bevolking. De gewichten zijn zodanig geschaald dat ze tot de werkelijke populatie-omvang optellen. De dekkingsgraad neemt ieder jaar toe. In het eerste verslagjaar 1999 was deze nog 34%. De dekkingsgraad is inmiddels opgelopen tot 71% voor verslagjaar 2023. .

HOOGSTEOPLJJJTABVV is in grote lijnen zo opgezet dat zoveel mogelijk informatie uit registraties wordt benut, en daar waar over een persoon niets bekend is in registraties vult de EBB aan.

Registraties over het hoger onderwijs bestaan sinds de 80-er jaren, voor het voortgezet onderwijs vanaf eind 90-er jaren en mbo-informatie heeft iets voorbij het begin van het nieuwe millennium zijn intrede gedaan. Vanaf 2008 is ook registerinformatie beschikbaar voor het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs. Dat betekent grof gezegd dat er relatief veel informatie in registraties is voor jongere leden van de bevolking en minder voor de oudere bevolking. Echter, met het voortschrijden van de jaargangen van HOOGSTEOPLJJJTABVV wordt ook de vulling voor de oudere bevolking steeds beter. Zo had HOOGSTEOPLJJJTABVV2018 definitief voor 50-jarigen een dekkingsgraad van 62% en voor 65-jarigen van 44%.

In de records afkomstig uit de EBB zitten naar verhouding vaak wat oudere personen die hun opleiding hebben afgerond voordat registraties werden opgezet, maar ook informatie over diploma's in het particulier en in buitenland gevolgde onderwijs. Deze EBB-records bevatten een weefactor die als doel heeft de verdeling van het opleidingsniveau van de niet-register populatie na ophoging representatief weer te geven, en daarmee impliciet ook dat van de gehele bevolking.

Voor alle 0-3 jarigen wordt opleidingsinformatie volledig geïmputeerd en er wordt ook geïmputeerd voor enkele duizenden 4-14 jarigen die niet in de gebruikte registraties met onderwijsinformatie voorkomen.

Voor 0-11 jarigen zonder onderwijsinformatie uit registraties wordt een hoogst behaalde opleiding op niveau 'basisonderwijs groep 1-2' geïmputeerd; 0-5 jarigen krijgen ditzelfde niveau als hoogst gevolgd geïmputeerd en 6-11 jarigen 'basisonderwijs groep 3-8' als hoogst gevolgd.

Voor 12-14 jarigen zonder informatie uit registraties wordt als hoogst behaald niveau 'basisonderwijs groep 3-8' geïmputeerd en als hoogst gevolgd 'havo, vwo onderbouw'.

Bijchatting van Niet in Registers Waargenomen Onderwijs (NiRWO)

Diverse registers die ten grondslag liggen aan het opleidingsniveaubestand vertegenwoordigen uitsluitend onderwijs dat door de overheid wordt bekostigd. Die registers missen onderwijs op particuliere scholen, onderwijs gevolgd in het buitenland en lange bedrijfsopleidingen terwijl deze vaak wel relevant zijn voor de doelvariabele opleidingsniveau. Deze gemiste opleidingen worden aangeduid met de term NiRWO (Niet in Registers Waargenomen Onderwijs). De gebruikte EBB-gegevens evenals enkele van de gebruikte registers (zoals de gegevens van het UWV Werk bedrijf) compenseren weliswaar voor de ontbrekende NiRWO-informatie, maar niet volledig, zodat het opleidingsniveau toch nog enigszins onderschat wordt. Hiervoor wordt gecorrigeerd door bij te schatten. Daartoe worden registerwaarnemingen gekoppeld aan EBB-waarnemingen en aan een set achtergrondkenmerken uit het SSB. Vervolgens wordt een ordinaal logistisch regressiemodel (Agresti) geschat dat wordt gebruikt om te imputeren.

Inhoud

Voor iedere persoon in HOOGSTEOPLJJJTABVV is het opleidingsnummer van de hoogst behaalde en gevolgde opleiding opgenomen. Dit betreft het opleidingsniveau zonder bijchatting van Niet in Registers Waargenomen Onderwijs (NiRWO). Het 6-cijferige opleidingsnummer duidt de betreffende opleiding op zeer gedetailleerde wijze, en geeft via het opleidingsnummerreferentieboek impliciet ook informatie over niveau en richting. Verder is ook de hoogst behaalde en gevolgde opleiding opgenomen incl. bijchatting van NiRWO. Deze variant beperkt zich qua detail tot een 4-digit indeling (18 categorieën) OPLNIVSOI2016AGG4HBmetNiRWO en OPLNIVSOI2016AGG4HGmetNiRWO van de Standaard Onderwijs Indeling 2016². Daarnaast bevat HOOGSTEOPLJJJTABVV een ophooggewicht bedoeld om voor de bevolking en belangrijke subpopulaties representatieve uitkomsten te verkrijgen na ophoging. Tot slot bevat HOOGSTEOPLJJJTABVV (versie na revisie 2013) de variabelen RichtDetailISCEDF2013HBmetNiRWO en RichtDetailISCEDF2013HGmetNiRWO die voor de variant met NiRWO-bijchatting de richting (ISCEDF2013) aangeeft voor resp. de hoogst behaalde en hoogst gevolgde opleiding. Verder nog de variabelen BRONOPLARCHIEFHB en BRONOPLARCHIEFHG met de bron voor de hoogst behaalde en hoogst gevolgde opleiding, en een variabele RGEBB die aangeeft of de persoon zowel door registers als door EBB is waargenomen.

Wanneer te gebruiken?

HOOGSTEOPLJJJTABVV is een bron met een groot aantal waarnemingen. Heb je als gebruiker veel massa nodig omdat je bijvoorbeeld analyses wilt doen op laag regionaal niveau of het behaalde niveau als achtergrondvariabele wilt gebruiken en verder registerdata gebruikt, dan kun je het beste kiezen voor HOOGSTEOPLJJJTABVV. Indien je als gebruiker voor je analyses die massa niet nodig hebt en je wilt gebruik maken van de meest actuele data dan ligt de informatie uit EBBOPLJJJTABVV voor de hand. Dat geldt ook als je gebruik wilt maken van onderwerpen die op basis van registers beschikbaar zijn, maar wel in de EBB worden uitgevraagd, zoals informatie over beroep of werkloosheid.

De uitkomsten op basis van de componenten HOOGSTEOPLJJJTABVV en EBBOPLJJJTABVV zijn zo veel mogelijk op elkaar afgestemd, maar verschillen desondanks van elkaar. Het is verstandig om hier als gebruiker je bewust van te zijn bij het publiceren van de uitkomsten, zeker als het gaat om het hoogstbehaalde niveau als doelvariabele.

Gebruiksaanwijzing / protocol

HOOGSTEOPLJJJTABVV bestaat merendeels uit registerrecords en voor een klein deel uit steekproefrecords. Uitkomsten worden bepaald aan de hand van een combinatieschatter. Deze schatter telt de registerrecords (ophoogfactor 1), en voegt daaraan toe het opgehoogde steekproefaantal (ophoogfactor ongelijk 1). Door het gemengd register-steekproef design zijn schattingen uit HOOGSTEOPLJJJTABVV zoals bij alle steekproeven

---

² Indien gewenst kunnen de variabelen OPLNRHB en OPLNRHG worden omgezet in de publicatieindelingen van de SOI 2021, de gereviseerde opvolger van de SOI 2016.

behept met steekproefmarges. Voor de gebruiker is het prettig om een indicatie te hebben van die marges om te weten of het statistisch verantwoord is om de uitkomsten te publiceren. Daartoe is als instrument een zogenaamde bootstrap-tool ontwikkeld die voor de schattingen relatieve standaardfouten alsmede 90%- en 95%-betrouwbaarheidsintervallen (zowel voor aantallen als percentages (het aandeel van een bepaald opleidingsniveau in het totaal) geeft. Aan de hand van dit hulpmiddel kan de gebruiker bepalen in hoeverre de uitkomsten betrouwbaar zijn. Het is aan de gebruiker om te bepalen of hij of zij gegeven de uitkomsten van de betrouwbaarheidsmeting het statistisch verantwoord vindt de uitkomsten te publiceren of voor verder gebruik te benutten. Het aanvragen van rechten om gebruik te mogen maken van de bootstraptool is te regelen door een verzoek daartoe in te dienen op het mailadres Opleidingsniveaubestand. Voor de Remote Access gebruikers is de bootstraptool vanwege technische obstakels niet beschikbaar.

Voor het bepalen van de betrouwbaarheden bij intern gebruik (binnen het CBS) wordt volgens protocol voorgeschreven om de bootstraptool te gebruiken. Deze wordt steeds verder ontwikkeld en het is de intentie om deze met nog enkele functionaliteiten uit te breiden. Er is een beperkt aantal omstandigheden waaronder de bootstraptool niet bruikbaar is. Dit is bijvoorbeeld het geval indien een gebruiker opleidingsniveau uitkomsten wil toetsen als het opleidingsniveau op meerdere jaren is gebaseerd (bijvoorbeeld een voortschrijdend gemiddelde).

Publicatieplanning

De definitieve versie van HOOGSTEOPLJJJTABVV over verslagjaar J komt uit in september van jaar J+2, dus met 2 jaar vertraging. Het eerste verslagjaar betrof 1999. Met ingang van verslagjaar 2017 is er ook een voorlopige versie van HOOGSTEOPLJJJTABVV over verslagjaar J en die komt uit in september van jaar J+1.

In 2016 vond er een revisie plaats van HOOGSTEOPLJJJTABVV. De intentie ervan was om cijfers over het hoogste opleidingsniveau uit HOOGSTEOPLJJJTABVV en EBOPLJJJTABVV dichter op elkaar aan te laten sluiten, opdat er zoveel mogelijk sprake is van één CBS-cijfer over opleidingsniveau. De eerste HOOGSTEOPLJJJTABVV die op basis van het gereviseerde proces is gerealiseerd betreft HOOGSTEOPL2013TABV3.

4.2 HDIPLOMAREGJJJTABVV

De component HDIPLOMAREGJJJTABVV (van satelliet Onderwijs) betreft het hoogst behaalde diploma en is gemaakt op basis van de onderwijsregistraties. Het in de componentnaam genoemde jaartal geeft aan dat de ho-diploma's die tot en met 31 augustus en de vo-, mbo- en vavo-diploma's die tot en met 30 september van dat jaar behaald zijn, meegenomen zijn in de vaststelling van het hoogste diploma.

Populatie

Alle personen die vanaf een bepaald studiejaar, namelijk vanaf

- studiejaar 2000/'01 voor wat betreft het ho;
- schooljaar 2003/'04 voor wat betreft het vo;
- studiejaar 2004/'05 voor wat betreft het mbo;
- studiejaar 2006/'07 voor wat betreft het vavo,

een diploma in het bekostigd onderwijs hebben behaald op basis van informatie uit de diplomaregistraties, aangevuld met personen met een startkwalificatie (dat wil zeggen minimaal een diploma havo, vwo of een mbo-diploma van niveau 2) op basis van informatie over hun vooropleiding vóór het hoger onderwijs.

Jongeren die basis- of voortgezet onderwijs volgen of doorlopen hebben, maar nog geen diploma in het voortgezet onderwijs of andere onderwijssoort behaald hebben komen niet voor in HDIPLOMAREGJJJTABVV.

Inhoud

In de component is indien bekend het opleidingsnummer van het hoogst behaalde diploma opgenomen. Door koppeling met het opleidingsnummer- en eventueel CTO-referentieboek is informatie te achterhalen over de opleiding waarvoor dit diploma behaald is.

Daarnaast is informatie opgenomen over het al dan niet behaald hebben van een startkwalificatie. Dit laatste voor zover mogelijk aan de hand van de diplomaregistraties en ter aanvulling vanuit diverse bronnen met informatie over de hoogste vooropleiding vóór het hoger onderwijs, zoals bijvoorbeeld door de ho-instellingen zelf geregistreerd. In principe betreft de component alleen diploma's die in het bekostigd Nederlands onderwijs behaald zijn. Door laatst genoemde bron kunnen echter ook in het niet-bekostigd onderwijs en/of in het buitenland behaalde diploma's meegenomen zijn ter vaststelling van een startkwalificatie.

In HDiplomaReg2022TAB staan ruim 6 miljoen personen geregistreerd met hun hoogste diploma en/of startkwalificatie. In volgende jaren zal dit aantal steeds verder toenemen.

HDIPLOMAREGJJJTABVv beschrijft hoofdzakelijk het jongere deel van de bevolking dat vrij recent nog onderwijs heeft genoten. In de component van 2022 bijvoorbeeld zullen minder 40-jarigen en ouder voorkomen. De oudere bevolking, die zijn opleiding voltooid vóórdat diplomagegevens integraal beschikbaar kwamen, komt er namelijk in principe niet in voor, tenzij men op latere leeftijd – bijvoorbeeld vanaf 2004/'05 voor wat betreft het mbo – een diploma behaald heeft.

Daarnaast hoeft een in HDIPLOMAREGJJJTABVv geregistreerd diploma niet altijd daadwerkelijk het hoogst behaalde diploma te zijn van de persoon, omdat er geen diplomagegevens van vóór de beschikbaarheid van diplomagegevens uit de registers meegenomen zijn. Een situatie waar dit speelt is een in de jaren 70 behaald wo-diploma (te vroeg voor opname in registraties) en een diploma op hbo-niveau in 2010; in HDIPLOMAREGJJJTABVv zal deze persoon met een hoogst behaald hbo-diploma voorkomen. Een andere situatie doet zich voor in geval van een in het particulier of buitenlands onderwijs behaalde wo-diploma en een in 2008 behaald hbo-diploma aan een door de overheid bekostigde instelling. Deze persoon staat in HDIPLOMAREGJJJTABVv met een hbo-diploma geregistreerd.

Wanneer te gebruiken?

Gebruikers die informatie willen over het hoogste opleidingsniveau van de populatie die vanaf 2006/'07 een diploma in het bekostigd onderwijs behaalde kunnen met HDIPLOMAREGJJJTABVv uitstekend uit de voeten. Vanaf dat studiejaar zijn de registergegevens namelijk compleet. Voor jongeren t/m ongeveer 30 jaar is het bestand van 2022 daarom behoorlijk volledig. Voor personen die eerder onderwijs volgden dient rekening gehouden te worden met de hierboven genoemde kanttekeningen.

Gebruikers die inzicht willen hebben in de verdeling van opleidingsniveaus voor een bredere leeftijdsbereik van de bevolking zijn aangewezen op de eerder genoemde component HOOGSTEOPLJJJTABVV of op opleidingsniveau-informatie uit de EBB (zie hierna). Bovendien is in deze databestanden uitgebreider rekening gehouden met het particulier onderwijs of genoten onderwijs in het buitenland. Ook geeft HDIPLOMAREGJJJTABVv geen informatie over de hoogst gevolgde opleiding. In actualiteit loopt HOOGSTEOPLJJJTABVV een jaar achter op HDIPLOMAREGJJJTABVv.

Publicatieplanning

De voorlopige versie van de component komt beschikbaar in het tweede kwartaal van jaar J+1. De definitieve versie een jaar daarna, in het tweede kwartaal van jaar J+2. Het eerste verslagjaar is 2005.

4.3 EBBOPLJJJTABVV

De component EBBOPLJJJTABVV (van satelliet Arbeid en Dynamiek) bevat informatie over het niveau en de richting van de actuele opleiding, de hoogst gevolgde opleiding en de hoogst behaalde opleiding. Uitgangspunt bij het gebruik van deze cijfers is de component EBBHHBJJTABVV. Deze component bevat demografische en regionale gerelateerde gegevens van alle personen in particuliere huishoudens in Nederland die hebben deelgenomen aan de EBB in het betreffende jaar.

Populatie

Personen van 15 jaar en ouder in Nederland, met uitzondering van personen in inrichtingen, instellingen en tehuizen (institutionele bevolking). Voor de EBB wordt een steekproef getrokken. Tot en met 2020 was de EBB een huishoudenssteekproef. Vanaf 2021 is dat een personensteekproef.

Vanaf het herontwerp worden jaarlijks circa 164 duizend adressen benaderd voor de eerste peiling. De waarnemingen worden gewogen en opgehoogd. Door de wegingsmethode wordt gecorrigeerd voor onder- en oververtegenwoordiging van bepaalde groepen in de respons. Zie voor meer informatie de [onderzoeksbeschrijving](#) van de EBB.

Inhoud

De component EBBOPLJJJTABVV bevat informatie over het niveau en de richting van de hoogst gevolgde en behaalde opleiding. Het niveau wordt alleen vastgesteld voor de opleidingen van 6 maanden of langer. De component EBBOPLJJJTABVV bevat voor het hoogst behaalde en gevolgde onderwijsniveau verschillende variabelen, waaronder EbbTypCtoHB2021V en EbbTypCtoHG2021V. Voor eerdere jaren kan gebruik gemaakt worden van EbbTypCtoHB2016V en EbbTypCtoHG2016V. Deze 2016 variabelen zijn tot en met Q2 2021 gevuld. Op basis van de zogeheten Code Type Opleidingen (CTO) kunnen vervolgens indikkingen gemaakt worden, zoals de publicatie-indeling die het CBS hanteert maar ook de indeling conform de International Standard Classification of Education (ISCED). De richtingen van de hoogst behaalde dan wel hoogst gevolgde opleiding zijn opgenomen in de variabelen EBBTYPISCEDFIELDHB2013V en EBBTYPISCEDFIELDHG2013V. Ook voor de inrichting kan een indikking worden gemaakt. Voor het indikken van onderwijsniveau is het CTO referentieboek beschikbaar en voor de onderwijsrichting die voor ISCED richtingen.

Wanneer te gebruiken?

Is het hoogst behaalde onderwijsniveau de doelvariabele en wil je op dezelfde aantallen uitkomen als over het landelijke beeld worden gepubliceerd op Statline en door Eurostat, dan moet de informatie uit de component EBBOPLJJJTABVV worden gebruikt. Ook ligt de informatie uit de component EBBOPLJJJTABVV het meest voor de hand als men naast het behaalde onderwijsniveau ook geïnteresseerd is in andere kenmerken die in de EBB zijn opgenomen, zoals informatie over beroep of werkloosheid. Heb je voor je analyses meer massa nodig omdat je bijvoorbeeld analyses wil doen op laag regionaal niveau of het behaalde onderwijsniveau als achtergrondvariabele wil gebruiken en je verder registerdata gebruikt, dan kan het beste gekozen worden voor HOOGSTEOPLJJJTABVV.

De uitkomsten op basis van de componenten HOOGSTEOPLJJJTABVV en EBBOPLJJJTABVV zijn zo veel mogelijk op elkaar afgestemd, maar verschillen desondanks van elkaar. Het is verstandig om hier als gebruiker je bewust van te zijn bij het publiceren van de uitkomsten, zeker als het gaat om het behaalde niveau als doelvariabele.

Publicatieplanning

De informatie komt drie maanden na het verstrijken van het verslagkwartaal beschikbaar.

Samenvattend overzicht kenmerken en verschillen componenten hoogste opleidingsniveau

	4. OPLEIDINGSNIVEAU		
	4.1 HOOGSTEOPLJJJTABVV	4.2 HDIPLOMAREGJJJTABVV	4.3 EBBOPLJJJTABVV
Onderwerp			
Gebruikswaarde	1) representatief gehele bevolking 2) grote datamassa zorgt voor lage varianties kleine subpopulaties en gunstig voor multivariate analyse	behoefte recente info hoogste diploma's (alleen niveau voortgezet onderwijs of hoger) merendeels jongere bevolking; dan is gebruiksgemak hoog	1) behoefte recente info 2) representatief gehele bevolking
Satelliet	Sociaal Economisch Totaalbeeld	Onderwijs	Arbeid en Dynamiek
Integraal / steekproefbasis	gemengd integraal / steekproefbasis	Integraal, maar excl. niet bekostigd onderwijs en buitenlands onderwijs	steekproefbasis
BUS of anders	Geen BUS	Geen BUS	Geen BUS
statistische eenheid	persoon	persoon	persoon
verslagperiode	laatste vrijdag september JJJJ (versies vóór revisie, d.w.z. vóór 2013 én HoogsteOPL2013- TABV1 en HoogsteOPL2014TABV1); 1 oktober JJJJ (versies na revisie, d.w.z. v.a. 2015 én HoogsteOPL2013TABV2, HoogsteOPL2013- TABV3, HoogsteOPL2014TABV2 en HoogsteOPL- 2014TABV3).	t/m 30 september JJJJ (ho t/m 31 augustus JJJJ)	Kwartaal en jaar
Populatie	Totale bevolking	Totale bevolking in onderwijsregisters, vanaf 2006/'07 compleet	Bevolking in particuliere huishoudens
Voor het eerst in:	1999	2005	1996
Publicatiedatum			
-eerste ('voorlopige' versie)	september JJJJ+1	2e kwartaal J+1	n.v.t.
-tweede ('definitieve' versie)	september JJJJ+2	2e kwartaal J+2	kwartaal na verslagkwartaal

5. INFORMATIE OVER REFERENTIEBOEKEN

In de meeste onderwijscomponenten is de informatie over onderwijs vastgelegd op het meest gedetailleerde niveau, namelijk dat van de individuele opleiding. Voor analyse- en publicatiedoeleinden zijn er zogenaamde referentieboeken beschikbaar waarmee je de vertaalslag kunt maken van individuele opleidingen naar standaard onderwijsindelingen. De sleutelvariabele hiervoor is het zogenaamde opleidingsnummer.

Er zijn vijf referentieboeken die relevant zijn voor wie onderwijscomponenten gebruikt. Hieronder worden ze kort beschreven.

5.1 OPLEIDINGSNRREFVV

Opleidingsnummers vormen de sleutelvariabele van het opleidingsnummerreferentieboek. Het opleidingsnummerreferentieboek bevat twee belangrijke sleutelvariabelen: CTO2021V en ISCEDF2013RICHTINGNLSOI2021V. Deze variabelen kunnen via referentieboeken CTORREFVV en ISCEDF2013RICHTINGREFVV geschakeld worden naar de actuele standaard publicatieindelingen naar niveau en richting.

Het bevat een reeks variabelen die alleen beschikbaar zijn voor onderwijsgegevens die zijn gebaseerd op registraties. Registratievariabelen zijn bijvoorbeeld de ILT-, CREBO- en CROHO-codes, vo-profiel, mbo-sector, studiebelastingen, mbo-niveau en –kwalificatiestructuur.

Het opleidingsnummerreferentieboek bevat ook een nadere detaillering van de ISCED-F 2013 richtingindeling in de rubrieken (ISCEDF2013RUBRIEK), een CBS-eigen uitsplitsing van de detailgroepen van de ISCED-F 2013.

In het opleidingsnummerreferentieboek is ook de Opleidingsclassificatie naar Niveau en Richting 2019 (ONR2019). Dit is een indeling die is ontwikkeld door het CBS in samenwerking met het Researchcentrum Onderwijs- en Arbeidsmarkt (ROA) en gebruikt wordt voor het doen van arbeidsmarktprognoses. In deze classificatie is niveau is uitgesplitst naar richtingen die typerend zijn voor dat niveau.

Het opleidingsnummerreferentieboek bevat verder nog de (historische) basisindelingen naar niveau van de SOI 2006 en SOI 2016, de richtingindeling van de SOI 2006 en van de ISCED 97.

5.2 CTORREFVV

Bevat de actuele nationale en internationale standaard publicatieindelingen naar niveau, de Standaard Onderwijsindeling 2021, SOI 2021 en de International Standard Classification of Education 2011, ISCED 2011, en de voorlopers SOI 2016, SOI 2006 en ISCED 97. Daarnaast bevat het de indeling naar wel of niet in het bezit zijn van een startkwalificatie. De variabele CTO is de sleutelvariabele naar de genoemde indelingen.

Opleidingsnummers kunnen via de variabele CTO, CTO2016V en CTO2021V in het referentieboek OPLEIDINGSNRREFVV geschakeld worden naar de indelingen die in het CTO-referentieboek staan. Gebruik de variabele CTO2021V als je naar de standaard publicatieindeling naar niveau van de SOI2021 wil schakelen. De andere CTO-variabelen horen bij de eerdere versies van de SOI. Het hoogst behaalde niveau kun je afleiden door de variabelen te kiezen met HB in de naam, het actuele of hoogst gevolgde niveau door de variabelen te kiezen met ActHG. De indeling van hoogst gevolgd en actueel wijkt voor sommige opleidingen af van hoogst behaald (bijvoorbeeld de propedeuses).

5.3 ISCEDF2013RICHTINGREFVV

Bevat de drie aggregatieniveaus van de internationale richtingindeling ISCED-F 2013, die door het CBS als standaard wordt gebruikt voor het meten van onderwijsrichting. De 114 detailgroepen (ISCEDF2013DETAILEDFIELDNL) vormen de sleutel naar de bovenliggende 39 subgroepen (ISCEDF2013NARROWFIELDNL) en 12 hoofdgroepen (ISCEDF2013BROADFIELDNL)⁴.

Opleidingsnummers kunnen via de variabele ISCEDF2013RICHTINGNL2021V in het referentieboek OPLEIDINGSNRREFVV geschakeld worden naar de indelingen die in het referentieboek ISCEDF2013RICHTINGREFVV staan volgens de meest actuele versie van de classificatie. Gebruik ISCEDF2013RICHTINGNL uit OPLEIDINGSNRREFVV alleen als je wil afleiden volgens de inzichten van de SOI 2016, de voorloper van de actuele SOI 2021. In het referentieboek OPLEIDINGSNRREFVV is nog een nadere detaillering van de ISCED-F 2013 beschikbaar in 390 rubrieken (ISCEDF2013RUBRIEKSOI2021V).

5.4 OPLNIVSOI2016AGG4HBmetNiRWOREFVV en OPLNIVSOI2016AGG4HGmetNiRWOREFVV

Deze twee referentieboeken zijn bedoeld om gegevens uit HOOGSTEOPLJJTABVV te kunnen aggregeren naar de 18-, 8-, 5-, of 3-deling van de SOI 2016 publicatieindeling naar niveau. Dit gaat via de sleutelvariabelen:

OPLNIVSOI2016AGG4HBmetNiRWO en OPLNIVSOI2016AGG4HGmetNiRWOREFVV

5.5 OPLNRHOREFVV

Met het referentieboek OPLNRHOREFVV kunnen de opleidingen in het hoger onderwijs die zijn opgenomen in het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO) én die voorkomen in de onderwijsbestanden worden voorzien van de variabele CROHO-onderdeel. In welk CROHO-onderdeel een CROHO-code valt is soms echter afhankelijk van de onderwijsinstelling waar de opleiding gevolgd kan worden. Om die reden zijn er om CROHO-onderdelen te kunnen afleiden twee sleutelvariabelen nodig: OPLNR en BRIN. De BRIN-code is het administratienummer van de onderwijsinstelling, en het OPLNR is een uniek nummer waarmee opleidingen geïdentificeerd kunnen worden.

Publicatieplanning

Het referentieboek OPLEIDINGSNRREFVV wordt jaarlijks in maart van jaar t geactualiseerd met de nieuwe opleidingen van het schooljaar t-1/t. OPLNRHOREFVV wordt ook jaarlijks geactualiseerd met de nieuwe opleidingen van het schooljaar t-1/t in het eerste kwartaal van het jaar t. De overige referentieboeken worden geactualiseerd wanneer nodig, bijvoorbeeld bij revisie van een classificatie.

---

⁴ Aantallen gebaseerd op de actuele versie van de SOI2021 inclusief vangnetcodes en onbekend, exclusief rubrieken die alleen binnen de SOI2016 zijn gebruikt.

6. INFORMATIE OVER ONDERWIJSINDELINGEN

In deze paragraaf worden de meest gebruikte onderwijsindelingen beknopt toegelicht.

6.1 Standaard Niveau-indeling: nationaal

De publicatieindeling naar niveau van de SOI 2021 is de aanbevolen indeling om te gebruiken voor publicaties en analyses op nationaal niveau. In deze indeling wordt het onderwijs geordend naar niveau en naar inhoud van het onderwijs in de zin van beroepsgericht of algemeen onderwijs.

De niveauindeling van de SOI 2021 is ontstaan door revisie van de SOI2016. In de SOI 2021 is aansluiting met de internationale indeling naar onderwijsniveau verbeterd t.o.v. de SOI 2016. In de SOI 2021 sluiten de drieling volgens de nationale en internationale indeling bij elkaar aan en zijn de onderliggende ISCED-levels 0 tot en met 8, op niveau 4 na, een op een te relateren aan de categorieën van de publicatieindeling naar niveau van de SOI 2021. Verder is met invoering van de SOI 2021 besloten om alleen nog de publicatieindeling naar niveau toe te kennen aan nieuwe opleidingen. Binnen de SOI 2016 werd naast de publicatieindeling naar niveau ook nog een zogenaamde basisindeling naar niveau gebruikt (zie paragraaf Overige onderwijsindelingen). Door gebruikers werd het naast elkaar bestaan van deze twee varianten gezien als verwarrend en onnodig.

De publicatieindeling naar niveau van de SOI 2021 is een hiërarchische indeling in 4 aggregatieniveaus:

Het 1e aggregatieniveau OPLNIVSOI2021AGG1 bevat 3 categorieën .

Het 2e aggregatieniveau OPLNIVSOI2021AGG2 bevat 5 categorieën, hierin onderscheid gemaakt tussen 11 Basisonderwijs en 12 Vmbo, havo-,vwo-onderbouw, mbo1. Daarnaast is onderscheid gemaakt tussen 31 Hbo-, wo-bachelor en 32 Hbo-, wo-master, doctor.

Het 3e aggregatieniveau OPLNIVSOI2021AGG3 omvat 8 categorieën, hierin is voor havo, vwo, mbo2-4 verder uitgesplitst naar: 211 Mbo2 en mbo3, 212 Mbo4 en 213 de bovenbouw van havo en vwo.

Het 4e aggregatieniveau OPLNIVSOI2021AGG4 is met 18 categorieën de meest gedetailleerde uitsplitsing naar niveau.

1 Basisonderwijs, vmbo, mbo1 11Basisonderwijs

111 Basisonderwijs

1111 Basisonderwijs gr1-2

1112 Basisonderwijs gr3-8

12 Vmbo, havo-,vwo-onderbouw, mbo1

121 Vmbo-b/k, mbo1

1211 Praktijkonderwijs

1212 Vmbo-b/k

1213 Mbo1

122 Vmbo-g/t, havo-,vwo-onderbouw

1221 Vmbo-g/t

1222 Havo-, vwo-onderbouw

2 Havo, vwo, mbo2-4 21 Havo, vwo, mbo

- 211 Mbo2 en mbo3
  - 2111 Mbo2
  - 2112 Mbo3
- 212 Mbo4
  - 2121 Mbo4
- 213 Havo, vwo
  - 2131 Havo-bovenbouw
  - 2132 vwo-bovenbouw

3 Hbo, wo 31 Hbo-, wo-bachelor

- 311 Hbo-, wo-bachelor
  - 3111 Hbo-associate degree
  - 3112 Hbo-bachelor
  - 3113 Wo-bachelor

32 Hbo-, wo-master, doctor

- 321 Hbo-, wo-master, doctor
  - 3211 Hbo-master
  - 3212 Wo-master
  - 3213 Doctor

Meer informatie over de SOI 2021 is te vinden op de CBS-website, onder methoden, classificaties.

Beschikbaar in het referentieboek CTOREFVV, variabelen beginnend met 'OPLNIVSOI2021AGG'.

6.2 Standaard Niveau-indeling: internationaal

Voor het doen van internationaal vergelijkbaar onderzoek over onderwijsniveau is de International Standard Classification of Education 2011 (ISCED 2011) de aanbevolen standaard.

De ISCED 2011 is een hiërarchische indeling met 3 aggregatieniveaus. De ISCED 2011 hanteert een 3-digit codeersysteem waarbij de 1e digit gebruikt wordt voor het niveau van het onderwijs (levels 0-8), en waarbinnen verder gedifferentieerd wordt naar categorieën en subcategorieën op grond van kenmerken die kunnen verschillen per niveau.

Kenmerken betreffen binnen het tweede aggregatieniveau de gerichtheid van het onderwijs, en binnen het derde aggregatieniveau wordt een onderscheid gemaakt naar plaats in de diplomahiërarchie, of de duur voldoende is om te spreken van 'level completion', ofwel voltooiing van het niveau en of na afronding van het programma toegang wordt verkregen tot een volgend niveau. Meer informatie over de ISCED 2011 is te vinden op de CBS-website, onder [methoden, classificaties](#).

Beschikbaar in het referentieboek CTOREFVV, variabelen beginnend met 'ISCED2011'.

6.3 Standaard Richtingindeling

De aanbevolen indeling om te gebruiken voor nationale en internationale publicaties en analyses over richting is de ISCED-F 2013, de International Standard Classification of Education Fields of Training and Education 2013.

De ISCED-F 2013 is ontworpen als een 3-traps hiërarchische richtingindeling in broad, narrow en detailed fields. Van broad naar detailed fields neemt het detail toe.

Er worden 12 broad fields, 39 narrow fields en 114 detailed fields onderscheiden⁵. Voor de Nederlandse toepassing van deze classificatie worden daarvoor de termen hoofdgroepen, subgroepen en detailgroepen gehanteerd.

De nationale variant van de ISCED-F 2013 voorziet in een extra aggregatieniveau: rubrieken. De in totaal 390 rubrieken zijn ontwikkeld binnen de SOI 2016 en is dus een CBS-eigen indeling.

- Hoofdgroepen (Broad fields): 12 categorieën
- Subgroepen (Narrow fields): 39 categorieën
- Detailgroepen (Detailed fields): 114 categorieën
- Rubrieken (Nationale CBS-variant): 390 categorieën

Richting in de ISCED-F 2013 is onafhankelijk van niveau en is dus op alle vormen van onderwijs en op alle onderwijsniveaus toepasbaar. Meer informatie over de ISCED-F 2013 is te vinden op de CBS-website, onder methoden, [classificaties](#).

Met de invoering van de SOI 2021 zijn er in de toedeling aan de codes van de ISCED-F 2013 diverse wijzigingen doorgevoerd. Door een vergelijking te maken met indelingen waar in het onderwijsveld mee gewerkt wordt, zoals de kwalificatiestructuur van het mbo en de indeling naar CROHO-onderdelen in het hoger onderwijs, zijn inconsistenties in de toedeling aan de ISCED-F 2013 aan het licht gekomen en konden deze worden verbeterd. Hiermee is tevens de aansluiting met de indelingen waarmee in het onderwijsveld wordt gewerkt verbeterd en daarmee ook de herkenbaarheid.

Rubrieken en Detailgroepen volgens de uitgangspunten van de SOI 2021 zijn beschikbaar in het referentieboek OPLEIDINGSNRREFVV, variabelen: ISCEDF2013RICHTINGNLSOI2021V en ISCEDF2013RUBRIEKSOI2021V. Schakeling naar hoofd- en subgroep is mogelijk via het referentieboek ISCEDF2013RICHTINGREFVV met ISCEDF2013RICHTINGNL (detailed fields) als sleutelvariabele.

6.4 Overige onderwijsindelingen

De Opleidingsclassificatie naar Niveau en Richting 2019 (ONR2019): Dit is een indeling die is ontwikkeld door het CBS in samenwerking met het Researchcentrum Onderwijs- en Arbeidsmarkt (ROA) en gebruikt wordt voor het doen van arbeidsmarktprognoses. Kenmerkend voor de indeling is dat deze zowel in de Enquête beroepsbevolking als in administratieve data toepasbaar is, waarbij er rekening is gehouden met de omvang van de groepen van gelijk niveau en richting qua aantallen werkenden op de arbeidsmarkt en aantallen gediplomeerden die de arbeidsmarkt toetreden.

De ONR2019 bestaat uit 4 aggregatieniveaus: niveau, sector, subsector en type. De niveauindeling sluit aan bij de publicatieindeling naar niveau en bevat 9 categorieën (met een uitsplitsing van mbo2 en mbo3), de sectorindeling is in alle niveaus met uitzondering van het algemene onderwijs uitgesplitst naar de 5 sectoren: economie en maatschappij; landbouw en natuur; techniek en ict; zorg en onderwijs en overig. Binnen indeling naar subsector wordt niveau verder uitgesplitst in 8 groepen, en in de indeling naar type wordt niveau uitgesplitst in 20-27 groepen afhankelijk van het niveau. De indeling naar sectoren is niet niveau-afhankelijk en kan dus los van de niveauindeling gebruikt worden. De indeling naar subsectoren en typen is niveauafhankelijk en meer toegespitst op richtingen die kenmerkend zijn voor een bepaald niveau.

---

⁵ Aantallen gebaseerd op de actuele versie van de SOI2021 inclusief vangnetcodes en onbekend, exclusief rubrieken die alleen binnen de SOI2016 zijn gebruikt.

Beschikbaar in het referentieboek OPLEIDINGSNRREFVV, variabelen beginnend met 'onr2019'.

Registerspecifieke-indelingen: Binnen het onderwijsveld zijn voor gebruikers van onderwijsregistraties diverse richtingindelingen in gebruik die ook beschikbaar zijn in het Opleidingsnummerreferentieboek, gecombineerd met referentieboek OPLNRhoREF. Deze kunnen indien gewenst gebruikt worden voor specifieke toepassingen. Bijvoorbeeld de profielen binnen het voortgezet onderwijs, de domeinen, kwalificatiedossiers en kwalificaties binnen het mbo, de CREBO-koppeltabel die binnen het mbo wordt gebruikt voor analyse en rapportagedoeleinden, de indeling in CROHO-onderdelen, voorheen de HOOP-gebieden. Informatie over ieder van deze indelingen is beschikbaar in de omschrijvingen-files die voor ieder codeboek geraadpleegd kunnen worden. Omdat de meeste van deze indelingen niet specifiek zijn ontwikkeld voor het doen van statistisch onderzoek is aan te bevelen om contact op te nemen met medewerkers van team Onderwijs die kunnen informeren over de bijzondere kenmerken van de betreffende indeling.

Basisindeling naar niveau van de SOI 2016: In de SOI 2016 en eerdere versies van de SOI werd er naast de publicatieindeling naar niveau ook een basisindeling naar niveau gebruikt om het Nederlandse onderwijs mee in te delen. Vanaf de invoering van de SOI 2021 wordt deze niet langer onderhouden omdat gebruikers aangaven dat het naast elkaar bestaan van deze twee indelingen onnodig en soms ook verwarrend was. Indien gewenst kan de basisindeling naar niveau van de SOI 2016 wel worden afgeleid van de Code Type Opleiding, maar de publicatieindeling naar niveau blijft de aanbevolen standaard niveauindeling.

In de basisindeling naar niveau van de SOI 2016 worden de volgende niveaus onderscheiden.

- 1 Onderwijs aan kleuters
  - 10 Onderwijs aan kleuters
- 2 Primair onderwijs
  - 20 Primair onderwijs
- 3 Secundair onderwijs, eerste fase
  - 31 Secundair onderwijs, eerste fase, laag
  - 32 Secundair onderwijs, eerste fase, midden
  - 33 Secundair onderwijs, eerste fase, hoog
- 4 Secundair onderwijs, tweede fase
  - 41 Secundair onderwijs, tweede fase, laag
  - 42 Secundair onderwijs, tweede fase, midden
  - 43 Secundair onderwijs, tweede fase, hoog
- 5 Hoger onderwijs, eerste fase
  - 51 Hoger onderwijs, eerste fase, laag
  - 52 Hoger onderwijs, eerste fase, midden
  - 53 Hoger onderwijs, eerste fase, hoog
- 6 Hoger onderwijs, tweede fase
  - 60 Hoger onderwijs, tweede fase
- 7 Hoger onderwijs, derde fase
  - 70 Hoger onderwijs, derde fase